

voudig. Een herdersmeid rust wat uit, terwijl de zonnegloed van den dag nog nagloeit in de droge hel. Zijn kleuren, zijn onhollandsche, maar juist zijn drechtsche betrekkelijk harde kleuren, wat zijn ze één met 't geval. Het groote gebaar, de monumentaliteit, wat majestueus en machtig komt dit als opgelost in het heelal rondom ons, de stemming verwekken van de kleinheid van den mensch en de wondere grootschheid van natuur. Een ander geval weer, van een stal bij avond, waar een kaarslantaarn het eenig menschelijke in brengt. Zoo'n stal te midden van de eenzame hei, omhuld door de duisternis, als een buit op het heivlak opdoemend.... ruig als een mesthoop,.... zoo'n stal is voor mensch-en-beest samengegroeid met het wel en wee van 't vee, zelf bijna verveed! Door onrust gedreven komt in 't nachtelijk donker het boeren-vrouwtje met 'n lantaarn naar de beesten zien. Het is de intieme saamhorigheid der stalbewoners, die zoo onwillekeurig doet gevoelen: Zalig de armen van geest, want hun is 't koninkrijk der hemelen. Het mensche-lijke element, zoo in 't lieve lijkje als in de vermoeide gang der beesten, of in 't egoïstisch opdringen der geschoren schapen, of in wat ook, het is alles zóó intens doorvoeld en doorleefd, dat het dan ook juist daardoor in staat is ons te beroeren. En dat is 't wat waarachtige kunst als doel, als plicht, in zich meevoert.

Breng ons nog meer geluk, Willem van der Nat! Je bent zoo prachtig op weg, en je ernstige drang waarborgt ons, dat je slagen zult eenmaal je zelf over den kop te komen en een vooraanstaande te worden. Wat gun ik je graag een klein vermogen, van welks rente je zoudt kunnen bestaan, om je dan voluit te geven, in een harts-tochtelijke overgave van kunst. Niet voor niets stond er al een jaar of tien geleden in 't Vaderland ('t was September als ik 't goed weet) dat de „maker” — dat was jij — meer temperament heeft dan menigen schilder met gevestigde reputatie. De sterke en

door en door echte schildersaandrift, die alleen maar iets goeds kan voortbrengen, als hij een klap van de werkelijkheid krijgt, die aandrift — ga ik voort — is 't juist wat je zoo onderscheidt van menig makvakman. Je bent, om met de N. Rott. Ct. van 1907 te spreken, een schilder-van-ras! En dát is toch potdorie wat je zijn moet, wil je ons in den ziel grijpen. Niet dat ik zooveel waarde hecht aan uitspraken in de dagbladen! Ook achter de coulissen van de verslaggevers heb ik wel eens gekeken, er zijn daar enkele lieden met bijoogmerken en kleine of gene zielen, die hun gal-van-mislukt-zijn wel eens uitstorten, en daardoor.... maar ook om daardoor den schijn op zich te laden van „au-fait” te zijn. Al ik naga welke lui van jou al werk hebben, en dit soms zie hangen in interieurs van groote beschaving, dan zou ik je zoo graag toewenschen, eens voluit jezelf te kunnen gaan uitleven. Want er zit veel meer in je dan men wel in de gaten heeft. Dat een man als Bremmer de gelukkige eigenaar is van betrekkelijk veel werk van je, verwondert mij dan ook niets. Je studies, die je voor jezelf hebt gemaakt, geven mij je open ziel, die onopgesmukt en ongeciviliseerd-voor-den-handel, je ras-echte schildersnatuur verkondigen. Ga toch vooral door in 't monumentale. Dat de leutermensch dan beweert: hij gaat den kant uit van een Millet, dat zegt hij dan maar alleen om weer gewichtig te zijn in zijn beschouwingen. Ga door zoo bid ik je. Dááaraan hebben wij behoefte. Groote gebaren, hevige momenten, kloek en sterk van emoties. Onze moderne tijd — Berlage zei dit al reeds zoo vaak — heeft behoefte aan sterke tegenstellingen en is wars van weeë zoetelikheden. Goddank heb jij je dááaraan nooit bezondigd, maar ga dóór, kerel, in den lijn van het silhouettieke krachtige, plant zoo'n herder boven op een heuvel, laat het stervende avondlicht hem omhullen en zoek verdiepthed in je détails. Het groote gebaar en de groote domineerende totaalkleur tegen die atmosfeer lucht